

SZAKMAI PROGRAM

CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT HAJDÚNÁNÁS

Készült: 2003.
(módosítva: 2005.
módosítva: 2008.)

Készítette: Nagyné Juhász Krisztina
szakmai egységvezető

SZAKMAI PROGRAM

CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT HAJDÚNÁNÁS

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások, illetve a szociális alapellátások egyik formájának – a családsegítés – megvalósítására hozta létre Hajdúnánás Város Önkormányzata 1998-ban a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot.

Az intézmény önálló szakmai egységként működő, részjogkörű, részben önállóan gazdálkodó szerv. Gazdálkodási feladatait a Szociális Gondozási Központ látja el.

Az intézmény Szakmai Programját a szakmai egység vezetője az alábbiakban határozza meg.

1. Az intézményre vonatkozó általános rendelkezések

Az intézmény neve: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Székhelye: Hajdúnánás, Dorogi út 4.

Működését az:

- Alapító Okirat és a
- Szervezeti és Működési Szabályzat határozza meg.

Ellátott körzet: Hajdúnánás város közigazgatási területe.

2. A munkánkhoz kapcsolódó törvényi és rendeleti háttér

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)
- 1/2000. (I.7.) SZCSM-rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 188/1999. (XII. 16.) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről
- 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
- 7001/1998. NM irányelv a rendszeres szociális segélyben részesülő, aktív korú nem foglalkoztatott személyek esetében előírható együttműködési kötelezettség szabályozásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban: Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi

intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 259/2002. (XII. 28.) Kormányrendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről
- 235/1997. (XII.7.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról

Egyéb törvények:

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
- 1992. évi XXII. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000. (XII. 26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

3. A szociális intézmény működésére vonatkozó szervezeti kérdések

CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLAT	GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT
FELADATA	
A szociális alapszolgáltatás egyik formájának – a családsegítés megvalósítása.	A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások megvalósítása.
FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA, SZAKKÉPZETTSÉGE	
Intézményvezető (szociálpolitikus)	
Az egység létszáma: 3 fő 1 fő családgondozó (általános szociális munkás) 1 fő családgondozó (szakvizsgázott szociálpedagógus, mentálhigiénikus) 1 fő szociális segítő (középfokú végzettség, szakképzettsége: szociális gondozó és szervező)	Az egység létszáma: 4 fő 1 fő szolgálat vezető, családgondozó (szakvizsgázott szociálpedagógus) 1 fő családgondozó (szociálpedagógus) 1 fő családgondozó (óvodapedagógus) 1 fő családgondozó asszisztens (pedagógiai, ill. gyógypedagógus asszisztens)

4. A Családsegítő Szolgálat célja és feladatai

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat **segítséget nyújt** a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális szolgáltatást nyújtó intézmény **együttműködik** az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti, - gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel.

A megyei módszertani intézmény **módszertani segítséget nyújt** a települési önkormányzat alapszolgáltatási feladatainak megszervezéséhez.

CSALÁDSEGÍTÉS

A családsegítés:

- a szociális vagy
- mentálhigiénés problémák

- egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára,
- az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése,
- a krízishelyzet megszüntetése,
- valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik

- tagjai a jegyző, a szociális és egészségügyi szolgáltató, intézmény, gyermekjóléti szolgálat, pártfogó felügyelői és jogi segítségnyújtó szolgálat, társadalmi szervezetek, magánszemélyek.

A családsegítés keretében biztosítjuk:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- a családgondozást (a családban jelentkező működési zavarok, konfliktusok megoldásának elősegítését),
- közösségfejlesztő programok szervezését,
- a humán jellegű civil kezdeményezések elősegítését,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalakkal, lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossággal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló konfliktuskezelő mediációt, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

A családsegítés keretében végzett tevékenységnek:

- a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira,
- kiskorú személyre a családsegítés akkor terjed ki, ha:
  - a.) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult és
  - b.) a kiskorú érdekei – a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül – e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A rendszeres szociális segélyben részesülőknek nyújtott szolgáltatások

A rendszeres szociális segély a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. A nem foglalkoztatott személy a segély folyósításának feltételeként köteles együttműködni az önkormányzat által kijelölt szervvel.

A Szt. 37/D. § (2) bekezdése alapján - miszerint a települési önkormányzat az általa fenntartott intézmény vagy más szerv útján gondoskodik az együttműködés intézményi feltételeiről - együttműködési megállapodás jött létre a Hajdúnánás Városi Önkormányzat és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat között.

Ennek megfelelően a szolgálat feladatai a következők:

- a segélyben részesülő személyt nyilvántartásba veszi,
- figyelemmel kíséri a határidők betartását, megszegése esetén vizsgálja a mulasztás okát, értesíti a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodáját,
- a beilleszkedés elősegítése érdekében csoportfoglalkozásokat és tanácsadást szervez,
- megállapodást köt az ellátott személlyel, kidolgozza a beilleszkedést segítő programot vele,
- a rendszeresen kapcsolattartás folyamán követi a programban foglaltak megvalósulását, szükség esetén módosítja azt,
- legalább évente írásos értékelés megküldésével tájékoztatja az Önkormányzatot a beilleszkedést segítő program végrehajtásáról.

4. A feladatellátás módja

A szolgálat a hét négy napján (H-Cs de.: 8-tól 12-ig, du.: 13-tól 15.30-ig) tart **fogadóórát** és végez családgondozást **családlátogatások** szervezésével. A családgondozók a fogadóórákon megjelenő ügyfelekről, ill. az otthonukban felkeresett személyekről, a végzett szolgáltatásokról a **Forgalmi Naplóban** készítene feljegyzést.

Az **Esetnapló** vezetése hosszabb szakmai tevékenység szükségességét rögzíti. A gondozás folyamatáról (minden egyes látogatásról, tanácsadásról) dátummal ellátott feljegyzést kell készíteni. A gondozás befejezését az esetről készített összefoglaló értékelés jelzi. A dossziét dátummal, aláírással lezárva az irattárba kell helyezni.

A családokkal kapcsolatos, hivatalosan beérkező, a szolgálattól kimenő iratokat **iktatni** kell.

A szolgáltatásokhoz való hozzájutást segítik a különböző szervezetekkel kötött **együttműködési megállapodások**, melyek nagyban hozzájárulnak a családgondozók eredményes munkájához is.

A szolgálat segítő, támogató tevékenysége az **egész családra kiterjed**. A gondozás igénybevétele önkéntes, ebből következik, hogy nem kényszeríthető rá a családra. A családsegítő tevékenység mindenkor a család érdekeit szolgálja, a szociális munka etikai szabályainak meg kell felelnie.

Az Etikai Kódex tartalmát minden dolgozónak meg kell ismernie és be kell tartania.

Az aktív korú nem foglalkoztatott, rendszeres szociális segélyben részesülők nyilvántartása is a forgalmi naplóban történik. A feladatellátás a Hajdúnánás Városi Önkormányzat és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat között létrejött együttműködési megállapodás alapján történik.

5. A Gyermekjóléti Szolgálat célja és feladatai

A szolgálat az 1997. évi XXXI. törvény alapján a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátást biztosít, melynek hozzá kell járulnia:

- a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez,
- jólétének, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez,
- a veszélyeztetettség megelőzéséhez,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez,
- valamint a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

5.1. A gyermekjóléti szolgáltatás:

- olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a
- gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

5.2. Feladata a fenti célok megvalósulása érdekében:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése
- családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés tanácsadás
- a káros szenvedélyek megelőzését célzó felvilágosítás, tájékoztatás
- a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, tanácsadás

A veszélyeztetettség megelőzése érdekében:

- veszélyeztetettséget észlelő- és jelző rendszer működtetése,
- okfeltárás végzése, megoldási javaslat készítése,
- a jelzőrendszer tagjaival való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- családgondozással rendezni a gyerek problémáit, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- elősegíteni a családi konfliktusok megoldását (válás, kapcsolattartás, gyermekelhelyezés)
- szükség esetén kezdeményezni a hatósági beavatkozást
- javaslattételt tenni a gyermek családjából történő kiemelésére.

A gyermek családjába való visszahelyezése érdekében:

- családgondozás biztosítása a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- *utógondozás* biztosítása a zökkenőmentes visszailleszkedés érdekében.

Gyermekjóléti Szolgálatunk a fentieken túl szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez: folyamatosan

- figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét
- szabadidős programokat szervez
- meghallgatja a gyermek panaszát, annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket
- elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét
- szervezi a helyettes szülői hálózatot, ill. működteti azt
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését
- elkérésre környezettanulmányt készít
- a területi gyermekvédelmi szakszolgálat felkérésének megfelelően vizsgálja és feltárja az örökbe fogadni szándékozók körülményeit.

Az 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 40. § (2) bekezdése értelmében szervezi az önálló helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat. Az önálló helyettes szülői szolgáltató tevékenység biztosítását a Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 362/2007. (X. 25.) számú Képviselő-testületi Határozata értelmében a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül, feladat ellátásra kötött szerződéssel kívánja biztosítani.

5.3. A feladatellátás módja

A Gyermekjóléti Szolgálatnál 3 fő családgondozó és 1 fő családgondozó asszisztens látja el a fent megjelölt feladatokat munkaköri leírás alapján. A szolgálat munkája kiterjed a településen élő minden gyermekre.

A szolgálat a hét négy napján (H-Cs de.: 8-tól 12-ig, du.: 13-tól 15.30-ig) áll a kliensek rendelkezésére. Pénteken nincs fogadóóra, a heti adminisztrációs munka végzése történik. A családgondozóknak állandó napon van fogadóórájuk, így a kliensek akár heti rendszerességgel találkozhatnak velük.

A Forgalmi Napló vezetése összesített képet ad az ügyeletben igénybe vett szolgáltatásokról, az igénybevevőkről, a problémájuk jellegéről, stb.

Az egyénileg vezetett napló részletes tájékoztatást nyújt a dolgozók napi teendőiről. A Szolgáltatási Napló a kliensekkel való napi kapcsolatot rögzíti szolgáltatásfajtánként, a távolléti naplóból kiderül, melyik családnál érhető el a családgondozó.

Esetmegbeszéléseket szükség szerint (konkrét esetben), de legalább havonta egyszer tartunk a különösen veszélyeztetett gyermekek esetében. A tanácskozásra meghívjuk a jelzéssel élő szerv érdekeltjeit.

Az összehangolt, szervezett és egységes munkavégzés érdekében havonta munkaértekezletet hívunk össze mindkét szakmai egység részvételével. A családgondozók röviden beszámolnak a végzett munkájukról, értékelik eredményességüket, az esetleges kudarcok elkerülésére megoldási javaslatokat tesznek.

Évente egyszer városi Fórumon számolunk be a gyermekvédelmi rendszer működéséről, melyre a gyermekvédelemben dolgozó, azzal kapcsolatban lévő valamennyi szerv képviselőjét meghívjuk.

Hajdúnánás, 2008. 01. 30.

Nagyné Juhász Krisztina
szakmai egységvezető

Záradék:

A Szakmai Programot a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104.§ d) pontja, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92/B§ (1) c) pontja alapján jóváhagyom.

Kelt. ...., 200... év ..... hó ..... nap

P.H.

.....